

Gazeta Transsilvaniei.

Gazeta este de 400 ori adeca: Mercuria si Sambata. Poiza odata pe septemana, adeca Sambata Pretiul loru este pe unu annu 10 f. m. c., pe diumata annu 5 f.; ear pentru terri strainu 7 f. pe unu annu. Si pe annul intregu 14 f. m. c. Se prunera la tote postele Imperatesci, cum si la toti cunoscutii nostri DD. correspondenti. Pentru serie „petitu“ se ceru 4 cr. m. c.

Monarchia austriaca.

Bolgiانو, 13/25. Sept.

Vere!

Ne avendu modru dela plecarea mea dein Milan de a adage ceva la scrisorile mele dein Italia, credeam ca voiu potu cumva dein Tridente, ci sorta aduse cu sene catu chiaru in Tridente nu avui restempu de catu de o ora si dimmetate, care cu cercetarea celoru de vedutu si cu preparativele de continuarea calatoriei se trecura fora de a potu macar a preude a mana pen'a. Ane intorce prein Tirolu in locu de Friaulu si fora de a cerceta Val'd'arsa fui constrinsu mai multu de impregiurari de catu dein curiositate. Ca se trage totu folosulu pentru limba nostra dein aceste doue puncte, cu dorore me convinsi in drumu, ca nu sunt destulu de preparatu. Pentru a trage foloau delatru'n dialectu Italianu, e de neaparata lipse maiate de tote nu numai a conosec limba italiana deplenu ci inca intr' atata ali dedatu cu pronunti'a ei, catu urechea si cea mai mica differentia in schimbarea nu numai a cuventelor ci chiaru si a vocaleloru, asia dicendu, ca in sboru de pasere se o pota lua a mente, cace in regnulu lombardo-venetu nu numai se pronuntia si se vorbesce italianesce in' nenumarate dialecte ci si cu atata rapedime, catu sunetulu vorbirei trece prein urechile celui nededatu ca un sunetu de apa curetoria fora de ati potu forma curata idea de siacare litera in speciale. Marturisescu ca in tota calatoria mea in Italia numai forte puclia persone intempina'i asia curatu si respicatu pronunsiandu si vorbindu italianesce, catu se nu pierdu nemle'a dein discursu; anu intru cu placere mi aducu amente de un invetiatu Italianu cu care calatorii dela Brescia la Milaanu, si de o domna er' navigandu pre laculu de Garda dela Peschiera la Riva. Cellati cati audii mai toti vorbeau intru o limba multu-pucliu corupta italianesca, sau celu pucliu in pronucia defigurata. Spre astu scopu asi fi ayutu lipse a petreco celu pucliu o giuemetate de ayu in Italia. In Istria inca numi era cu potentia a me duce pentru indelungarea tempulu' ce miar fi rapitu o asemenea escursionne; er' tempulu calatoriei mele era scurtu mesuratu. Calatoria dela Trieste la Pola si inapoi costa doue dile, si ca se poti ajunge in middloculu romanime'i deaco'o, si a cu lege materialele postite, pote ca s'ar postu si mai multe septamane; deaci convingundume de nepracticabilitate acestoru doue propusuri cu asta ocaziune, mai bene neci nu cercai nemica a intrepnde ca se numi fia ambletululu desiertu au giuemetatitu. Dein asta cauza, dupa ce mai vediiu cemi remasese in Milaanu, plecai alalta eri de acolo cu post'a de sera, si trecendu eri prein Peschiera luai drumulu prein laculu de Garda la Roveredo, si de aci adi prein Tridente pan' aici. In Tridente nu avui tempu de catu a vedu besereca catedrala (il duomo), si cealalta besereca apropo de catedrala renumita pentru conciliulu Tridentinu ce s'a tienuu intr' ins'a numita Sta Maria Maggiore, o besereca prea frumoasa de marmore ci nu mare. Ca lucruri de mare curiositate mise aretara o icona de lungu altariulu mare coperita depre tempulu conciliulu, pre care esfigurata sesiunea depre urma cu portretele personelor de facia, si capela de latorea derepta cu crucifixulu, inaintea caruia se fece suscrierea acteloru conciliulu. Tienutulu impregiuru a Tridentelul precum totu dela Riva pan' aici e frumoasa de minune, precum de multu au scrisu toti calatorii; la Salurnu e marginea tirolului italianu; si de acolo pasii erasi

pre pamenta neptiescu; ci calatori'a merge pre incetu forte, ca ocaziunile cele multe de calatoritu, ce se afla in Italia, inceta la Tridente, er' de drumu de fieru au vapore neci vorba nu este pana la Lintz prenum bene scii: Deci vrendu Ddieu curundu ne vomu vedu erasi, si ce scrisorile mele obscure sau nedeplenuu voru si cupreduindu, cu vorb'a via mai curata voiu potu se tile spunu. Vale. X

Brasiovu, 19/11. In masur'a, in care se apropie proclamatiunea imperiulu francu, se vedu a se trage josu si perdelele, care pene acum sta aruncate asupra intentiuniloru puteriloru europene, facie cu nou'a aceasta face a sortei franciuzesce. — Ce privesce Austria, „Correspondentele Austriaca“, care intr' unu articolu lungu desfasura pareca din partea Austriei in punctul acestu, eaca cuprinde intru altele, urmatorele contemplatiuni prea demne de insemnatu: „Ne aduce o multitudine impregiurarea, dice diurnalulu, cumca capetenia statulu franciuzescu s'a stricatu pentru totudeuna cu partida resturnatori'a. Dela doctrinele si planele acesteia pene la lucrurile si propusele lui nu se afla nici o punte cu pasagiu posibilu. Aceasta impregiurarea da imperiulu viitoriu alu Franciei o mare garantia morale. Acestu imperiu si a desemnatu calea dela care nu se pote abate fora a se perde. Noi dar' avemu cu dreptu a astepta cumca urmatoriu Donnitoriu al franciloru va stimu dreptul internationale si ca se va nevoi in caldurasu colucrare cu potestatele continentulu spre a sustine pacea lumii. Caci eugetul revolutionariu resulla a resbelu, a rumpere de tractate, resturnare de relatiunile teritoriale ale uscatulu. Nu numai gloria si marimea lui Napoleon, ci si caderea lui se tiene de istoria lui si de traditionile imperialistice, care acum ca o ereditate se ieanu in pretindere. Aceasta esperinta se tiene atatu in socotela franciei catu si a ceialalte Europe. Intr' ensa jace conditiunea perdurarei si concesibilitatii nouei ordine a lucruriloru in Francia. — Politicu cabinetulu austriacu, facie cu repetitele schimbari ale gubernalulu francu, a fost: sa recunosca intemeiatele lui potestati si sa continue cu elu reportele intrenationale, daca si arata voia de a respecta ordinea si documenta destula putere d'asi da adeverata valore de regimul tierii si d'a pastru pacea intre confinele ei. Aceasta politica intielpta a ascuratu pacea Europei. Daca nu se recunoscea regimul din Iuliu si celu al improvisatei republice din 1848, fora indiala s'ar fi datu ocaziune la resbele depradatorie si aceste pote ar fi duratu mai indelungu decatu creatiunea acelei revolutionii.“

„Credamu ca nu vomu gresi, asumendu, cumca cabinetul Austriacu neci in casul de facie nu se va lepada de directiunea si constetata sa vechia politica. Cunoscundu Austria facta, nu cade in contra dicere cu neclintiverul si santul principiu al legitimitatei, care supt sentul providentiei formeada bazea imperatiei nostre. — In Francia alesul nou donnitoriu inaintea unia e alesul poporulu, inaintea altuia ereditoriu imperatulu si la al treile numai o necesitate. Ar fi necuminte daca el ar sili cearta asupra principiuului se devina la unu estremu si din convincerea celoru cei cunoscu potestatea se si faca numai pedeci si desbinari. Macar d'ar remaneanepace aceasta cuestiune si facie cu tierile strainu; ca inse s'ar sternu prin primirea de titluci si demarcari, care cuprindu in sine pretensiuni, ce se paru a fi nefundate. Pentru cel ce voiasce a stabili o dinastia, problema cea mai d'apropo i este, se aplanedia calea pentru urmatori, ear nu pentru predecesori.“

Aceste medita diurnalulu mio. dupa ce in fruntea articolulu lauda meritele lui Lui Napoleon pentru sustinerea pacii generali. — X

ФОЛЕТОНЪ Л.

Съвенире дин кълъториа меа. V. 26. Олт. n. 1852.

Щам сазо кь ла Солнок ам ажине дн-социји де ерикълиця лотрилор де дръмъри, не кареа апои кондъкторъ ши зи пронприетариъ зипар нпо есплакъръ ши маї вине дъше че съв-пасеръи престе нъстъ. Кондъкторъа лъзасе дн понтеа ачеаа клоподелеле, дела каї, дин казъ кшм сувнеа ел. кь шиї дин шиї пстел, (съръвицъ дела Арпад орі Сватопазъ?) кам преа акълът кь зрекї ацере ла съветъа кло-поделелор, каре дн кам де понте-са азд преа де парте ши кондък дн зрма ачедор кълъторї пронти ши неодикуидї, карї аз нъстъръ шедё дн ветреле лор, чи порпиръ кале деаърътъ престе дешгертъа Бугарїєї, съръа имита тькар не алці нърилорї аї Асїєї, карї дн-каї дакъ е перїсса де а пьрчеде дин Дамаскъ пълъ ла Іерусаїм орі Мекка, сѳ ши маї де парте пълъ ла Bardad, маї зптеїз формѳзъ караване нътрѳсе ши амеа се іаѳ ла дрѳш;

лъсъ ши атънї кондъкторїї кълмелор аѳ маї нълте семне дълъ каре додатъ кълоск дн каре дїречъне вор ѳї аъкат аравїї, каре кълънт аколо есте епониш кь лотрїї де дрѳш.

Трїст ши ршишъторїъ лъкър ера петръ ачѳсгъ Бугарїѳ ѳрѳтѳсѳ, кь сігърагда дрѳ-търїлор нїчї одатъ п'а ѳост консоїдатъ. Днпайте де 1848 нз трѳча нїчї зп аѳ, дн каре лѳдеа статариъ сѳ нѳ ѳіє дн аптївїтате дн 4—5 комїтате деодатъ. Мълді аттрївїзѳ дн лотрїіє дин Бугарїа рѳрїмеї локъторїлор, каре дѳ окасієне вълъ лотрїлор де атрѳче невълъщи престе зп хотар ла алтъа. Че веї зїче днсъ Італїєї, знде понорїмеа есте днтрѳїгъ, знде четъдїє ши сателе се ажър знеѳ не алтеле ши знде тотъш амеа нълїгїї зравї ши „ван-дішї“ днї еде аднпъ о вїдъ де вїгъ ши днї нѳи пїстола дн пент, сѳз кь вїа зїоа тарѳ кълърї ѳїгърѳнд кь нѳ нѳїа че кавалерї ши те деснѳїє де тот че аї. Ши їаръи че сѳ зїчѳм деснѳре ачѳє вандѳ нѳтърѳса де ѳарї, лотрїї, дншелъторї, тьгїєторї де пнцїї ши нъспаре, тьгїєторї днъш ши де гѳл, кь каре сѳнъ понорете кълїталеле. Еспонї ши кърѳ Бѳденїш Сѳє ле днпърдї кь нълтъ цѳпалї-

тате атѳгѳєа роле інѳаме дн рѳманеле салеї — Мїє нї се паре кь тотѳ дїѳерїнда днтрѳ хоцїї Бугарїєї нї аї Аравїєї ши днтрѳ хоцїї дин Еспона лъмінатъ стѳ маї нълѳ нѳмаї дн градъа кълътрѳї; кълї адїкъ чеїа сѳнт хоцїї маї сімалї, ѳї аї патърѳї, їар чѳштіа сѳнѳ хоцїї маї кълїтївадї ши проконсігї дн шкѳлѳ; дн алтеле днсъ єде мїраре, кь хоцїї ши зпїї ши алцїї ѳак ачѳєаш „їсправъ“, прїи зрѳтаре преа нъгїн ар авѳ амї дншїтѳа зпїї алтора, кълї орі знде тот лотїї рѳтѳн. Сѳ лъсъм не хоцїї дн грїжа вїгїѳѳѳєї жандар-мерїєї, сѳ венїи днтрѳ алцїї ѳменї.

Че маї кълїз зрѳт ѳ ачѳєа Солнок! Дн-коло ар ѳї кшм ар ѳї; днр тїнеѳе нї порѳїле лѳї адѳк ѳїорї тѳтърѳр кълъторїлор. Еѳ де ам ѳї зп ом кь нѳтере тарѳ, де каре нѳ ѳєрї Dzeš, ши ам авѳ а нѳдѳнсі ѳменї тарѳ-рѳторї, їану трїмітѳ сѳ кълъторѳскъ не тїм-нърї рлоїѳсе ши маї зѳртѳс дїтпа нї прї-шъзѳра не дрѳтѳлѳ недрѳтѳлѳ днтрѳ Солнок ши Кшн-сѳнт-Марѳон, кале нѳмаї де 4 ѳре не тїмп ѳрѳтѳс, днр кале де 40 ѳре не плоїѳ ши порѳїз. Че а ѳькѳг ачѳєгъ Бугарїѳ тарѳ ши богатъ дн кѳрѳ де 800 анї, де нѳ нї аштернѳ нїчї тькар зп дрѳш несте ачѳє-

Astăzi se discută în fața unei comisii de studii...
 Franceză, este un lucru de la sine înțeles, că orice țară...
 nu este de o singură culoare, și nici de o singură...
 materie. În orice țară, indiferent de mărime și de...
 populație, există întotdeauna o mică parte de...
 democrație, o mică parte de libertate, o mică parte...
 de progres. Aceasta este legea naturii, care nu...
 poate fi încălcată niciodată. Prin urmare, orice...
 țară care vrea să se dezvolte și să se îmbunătățească...
 trebuie să se deschidă către democrație și libertate...
 și să se bazeze pe aceste valori fundamentale...
 care au marcat istoria omenirii și care vor...
 continua să o facă în viitor. Aceasta este...
 mesajul nostru, și este mesajul tuturor...
 oamenilor care doresc o viață mai bună și...
 o lume mai echilibrată și mai armonioasă.

...și de către țările din jur, care vor...
 să se asigure că această democrație și libertate...
 nu sunt doar o modalitate de a rezolva...
 problemele actuale, ci o modalitate de a...
 construi o nouă civilizație, bazată pe...
 valori umane și pe respectarea drepturilor...
 fundamentale ale fiecărui om. Acesta este...
 scopul nostru și este misiunea noastră...
 comună. Prin urmare, să nu ne lămurim...
 și să nu ne amestecăm în problemele...
 interne ale altor țări, ci să ne concentrăm...
 pe realizarea acestor valori universale...
 care sunt baza unei societăți civilizate...
 și progresive. Aceasta este calea către...
 viitorul nostru comun, și este calea către...
 pacea și bună înțelegerea între toate...
 țările lumii. Să începem să acționăm...
 în acest sens și să facem tot ce ne stă în...
 putere pentru a realiza acest vis comun...
 de o lume mai bună și mai echilibrată.